

N. K. KRUPSKAJALLE ⁶⁹

Olen jo kauan aikonut kirjoittaa sinulle asioista, mutta aina on ollut erilaisia esteitä. Saan touhuta melkoisesti, jopa ylettömästi ja siitäkin huolimatta (NB*), vaikka olen varjellut itseäni erikoisin, aivan epätavallisin keinoin touhuamiselta! Elän niin sanoakseni miltei täydellisessä yksinäisyydessä, ja siitä huolimatta on touhua! Olettakaamme, että tämä on sitä kiertämätöntä, väistämätöntä uuden tilanteen tavanomaisesti aiheuttamaa touhua, ja olisi synty nurkua jumalaa vastaan, sillä en ole läheskään niin hermostunut kuin herttainen kirjakauppiaamme, joka saattaa tuon touhun vuoksi joutua synkkämielisyyden valtaan ja masentuu tuota pikaa. Touhun ohella on paljon hyvääkin! Otanpa ja kerron nyt asiointilasta ulkomaisessa „Venäläisten Sosialidemokraattien Liitossa”, kerron tosiasioiden valossa ja sen nojalla, mitä *toinen* osapuoli on kertonut...

Ensiksikin Venäjällä on vallan väärä käsitys *Vademecumista*, ja se on syntynyt „Rabotsheje Delon” kannattajien juttujen vaikutuksesta. Jos uskotaan heitä, niin se on pelkkää hyökkäilyä yksilöä j.n.e. vastaan, pelkkää kenralityttä ja pikkuaasiain paisuttamista eri henkilöiden sättimisen seurauksena, pelkkää „sopimattomien” menetelmien käyttöä etc. Tosiassiallisesti tässä teoksessa on *vallitsevana periaatteellinen* puoli, ja suuressa mitassa onkin, ja henkilökohtaiset hyökkäilyt ovat vain lisä, sellainen lisä, joka on kiertämätön silloin, kun suhteet ovat niin sekavat ja kun „nuoret” ovat saaneet kärjistetyksi ne äärimilleen. *Vademecum* on huuto, suoranainen huuto latteaa ekonomismia vastaan, joka on sosialidemokratian „häpeä”. „En

* — Nota bene — pane merkille. *Toim.*

koskaan luullut, että joudun kokemaan tällaisen häpeän”, Plehanov huudahtaa julkaisemiinsa asiakirjoihin laatimansa esipuheen lopussa. „Meidän on hinnalla millä hyvänsä päästävä tästä kaaosmaisesta ja häpeällisestä tilasta. Onneton puolue, joka sietää kärsivällisesti moista sekaannusta!” Ja puheen ollen kaikista niistä syytöksistä, joita Plehanovia vastaan syydetään, täytyy ennen kaikkea todeta päättäväisesti, että hänen kirjasensa *olemuksena* on juuri sodan julistaminen „credolaisuuden” ja „kuskovalaisuuden” „häpeällisille” periaatteille, nimenomaan periaatteellinen erkaneminen, kun taas „Liitossa” tapahtuva erkaneminen ja „tora” on vain tuon periaatteellisen eripuraisuuden *sivutuote*.

Nuoret ovat syyssä siihen, että periaatteelliseen erkaneamiseen on liittynyt sellaista „toraa” (ulkomaisen „Venäläisten Sosialidemokraattien Liiton” huhtikuun edustajakokouksessa (1900) asia aiheutti *kirjaimellisesti* toraa, hysteriaa y.m., y.m., mistä johtuikin, että Plehanov poistui). Nuoret kävivät juuri ekonomismin katsantokannalta järjestelmällistä, sitkeää ja epärehellistä taistelua „Työn vapautus” ryhmää vastaan, se oli „epärehellistä” sen vuoksi, että he eivät nostaneet *avoimesti* esiin lippuaan, että he sälyttivät järjestään kaiken „Venäjän” kontolle (ollen vaiti Venäjän „ekonomismin”-vastaisesta sosialidemokratiasta), että he käyttivät yhteyksiään ja käytännöllisiä voimavarojaan tunkeakseen syrjään „Työn vapautus” ryhmän ja julistaakseen sen perusteella, kun se ei halua päästää läpi „häpeällisiä” aatteita eikä häpeällistä älyttömyyttä, ettei se yleensä halua päästää esiin mitään „nuoria voimia”. Tätä taistelua „Työn vapautus” ryhmää vastaan, tätä ryhmän syrjintää on harjoitettu pikkuhiljaa, salaviihkaa, „yksityis”-tietä „yksityis”-kirjeiden ja „yksityis”-keskustelujen avulla, suoraan ja selvästi sanoen *juonittelujen* avulla, sillä sellainen kysymys kuin „Työn vapautus” ryhmän merkitys Venäjän sosialidemokratiassa ei ole koskaan ollut, ei tule koskaan olemaan eikä voikaan olla *yksityisasi*a. *Nuoret* ovat julistaneet „uudet” katsomukset vanhojen vastapainoksi, mutta he ovat peitelleet niin taitavasti ja diplomaattisesti noita katsomuksiaan (todistaen sillä, että itse katsomuskysymyistäkin he ovat pitäneet *yksityisasi*ana), että *vanhusten* on täytynyt *selittää* kiista. „Olemme lähettäneet Pietariin selostuksen kiis-

toistamme nuorten kanssa”, Plehanov kirjoittaa (Vademecumin XLVII sivulla). Näin siis jo vuonna 1898 „Työn vapautus” ryhmä *todisti*, että sen osalta kysymys on koskenut nimenomaan nuorten periaatteellista epävarmuutta, että nämä luisuvat jopa niinkin pitkälle, että kiistävät täydellisesti sosialismin,— „Työn vapautus” ryhmä esitti jo vuonna 1898 Venäjän sosialidemokratialle aatteellista horjuntaa vastaan tähdätyn *vetoomuksen*, mutta tämä vetoamus jäi huutavan ääneksi korvessa, sillä vuoden 1898 kesällisten palojen aikana kaikki huomattavat puolueytöntekijät pyyhkäistiin pois taistelukentältä, ja vetoomukseen vastasi vain yksin „*ekonomistien*” ääni.

Ei siis ihme, että sen jälkeen „Työn vapautus” ryhmä erosi toimituksesta, ei ole ihme, että avoin sota „ekonomismia” vastaan kävi yhä tarpeellisemmaksi ja väistämättömäksi. Mutta silloin riensi „ekonomistisen” suuntauksen kannattajain avuksi henkilöitä, joita yhdisti ekonomisteihin ammoinen viha „Työn vapautus” ryhmää kohtaan, ja nämä henkilöt yrittivät antaa myöten „ekonomismille” viemättä riitaa tuvasta ihmisten ilmoille, yrittivät antaa „ekonomismille” mahdollisuuden harjoittaa edelleenkin ja paljon kätevämmän taktiikkaansa, t.s. propagoida „yksityisesti” aatteitaan sosialidemokratian lipun alla käyttäen kilpenään uuden toimituksen kaksimielisiä ilmoituksia, toimituskunnan, joka haluaa jäljitellä kahta emää imevää kilttiä vasikkaa.

Uusi toimitus ilmoitti jo „Rabotsheje Delon” ensimmäisessä numerossa, että se „ei tiedä, ketä nuoria tovereita P. B. Axelrod tarkoittaa” esiintyessään „ekonomisteja” vastaan; se sanoi näin siitäkkin huolimatta, että ulkomaisen Liiton historia on viimeksi kuluneina vuosina ollut taistelua „nuoria” vastaan, se sanoi näin vielä siitäkkin huolimatta, että „Rabotsheje Delon” toimitukseen kuului henkilö, joka *itse kannatti* „ekonomistista” suuntausta (hra V. I—n⁷⁰). Henkilöstä, joka on näistä asioista syrjässä, henkilöstä, joka ei ole syventynyt ajattelemaan Venäjän sosialidemokratian ja ulkomaisen sosialidemokraattisen liiton viime vuosien historiaa, saattaa näyttää kerrassaan käsittämättömältä ja kummalliselta, minkä takia tämä „Rabotsheje Delon” toimituksen pieni ja (*nähtävästi*) sivumennen lausuttu huomautus („emme tiedä, ketä nuoria tovereita P. B. Axelrod tarkoittaa”) oli kipinä, josta syttyi palo,

puhkesi mitä kiivain väittely, ja asia päättyi siihen, että ulkomainen Liitto jakautui ja hajaantui. Tuossa kummalliselta näyttävässä seikassa ei ole kuitenkaan mitään kummallista. „Rabotsheje Delon” toimituksen pikku huomautus ja se, että toimitus julkaisi hra V. I—nin kirjoitukset, osoitti täysin selvästi, että ne *kaksi käsitystä, jotka on olemassa Venäjän sosialidemokratian lähimmistä tehtävistä ja polttavimmista vaatimuksista, eroavat oleellisesti toisistaan.* Toinen käsitys voidaan tulkita sanoilla *laissez faire, laissez passer**, kun on puhe „ekonomismista”, se on taktiikkaa, joka merkitsee suopeaa suhtautumista „ekonomismiin”, ekonomismin „äärimmäisyyksien” salaamista, ekonomismin varjelemista sitä vastaan suunnatulta avoimelta taistelulta, „vapaata arvostelua”, t.s. että kaikenlaiset porvariston suoranaiset ja naamioituneet ideologit saavat arvostella vapaasti marxilaisuutta. Toinen käsitys vaati jyrkkää taistelua ekonomismia vastaan, sitä, että on avoimesti protestoitava uhkaavaa marxilaisuuden madaltamista ja kaventamista vastaan, että täytyy sanoutua peruuttamattomasti irti porvarillisesta „arvostelusta”.

*Kirjoitettu syyskuussa 1900
Lähetetty Münchenistä Ufaan
Julkaistu ensi kerran v. 1924*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — antaa asiain itsekseen kehittyä. *Toim.*